

**Raport**  
**cu privire la realizarea „Programului național de securitate transfuzională și**  
**autoasigurare a țării cu produse sanguine pentru anii 2023-2027”**  
**în perioada anului 2023**

Programul național de securitate transfuzională și autoasigurare a țării cu produse sanguine pentru anii 2023-2027 (în continuare – *Program*) a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 467/2023 „Cu privire la aprobarea Programului național de securitatea transfuzională și autoasigurare a țării cu produse sanguine pentru anii 2023-2027” și este axat pe îmbunătățirea calității serviciilor de asistență hemotransfuzională prestate pacienților ce necesită transfuzii de produse sanguine.

Managementul organizațional al Programului: În scopul asigurării implementării eficiente a prevederilor Programului a fost emis ordinul Ministerului Sănătății nr. 1210/2023 prin care au fost aprobate componența nominală a Consiliului de coordonare a implementării Programului național de securitate transfuzională și autoasigurare a țării cu produse sanguine pentru anii 2023-2027 și Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de securitate transfuzională și autoasigurare a țării cu produse sanguine pentru anii 2023-2027.

Activitatea hemotransfuzională în anul 2023 a fost reglementată prin Legea nr. 241/2008 „Privind donarea de sânge și transfuzia sanguină” cu modificările ulterioarele, „Programul național de securitate transfuzională și autoasigurare a țării cu produse sanguine pentru anii 2023-2027”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 467/2023 și actele normative ce reglementează activitatea de producere a produselor sanguine și utilizarea lor clinică.

Realizarea Programului în anul 2023 s-a desfășurat în corespundere cu planul de acțiuni privind implementarea Programului național de securitate transfuzională și autoasigurare a țării cu produse sanguine pentru anii 2023-2027 și s-a monitorizat conform indicatorilor per fiecare obiectiv, în anexa nr.1 planul de acțiuni – 17 file.

**Obiectivul general al Programului este asigurarea 100% din cerințele naționale de siguranță și biosecuritate a produselor din sânge și a serviciilor de transfuzie sanguine prin autoaprovizionare cu produse sanguine, menținerea continuă a donărilor voluntare de sânge și a managementului calității.**

*Pentru atingerea acestui scop sunt definite următoarele obiective specifice:*

**Obiectivul specific I: „Consolidarea integrală (100%) a politicii naționale de siguranță transfuzională la cerințele cadrului normativ al Uniunii Europene către anul 2027”.**

Serviciul național de transfuzie a sângelui dispune de cadrul legislativ și normativ 100% transpus la standardele Uniunii Europene.

**Rezultat:** Din 5 acțiuni (1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.2, 1.3) incluse în obiectivul I al Programului planificate pentru perioada anilor 2023-2027, una acțiune (1.3) realizată total în anul 2023. Acțiunile 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.2 sunt în curs de realizare pentru următoarea perioadă a Programului 2024-2027, în anexa nr.1 Planul de acțiuni – pag. 1-2.

**Obiectivul specific II: 95% din activitățile asistenței hemotransfuzionale vor fi realizate în corespundere cu documentele sistemului de management al calității ce reglementează domeniul vizat, către anul 2027.**

Sistemul de management al calității în asistența hemotransfuzională este asigurat prin prezența la nivel național a principalelor elemente (proceduri standard de operare, documente de proces, protocoale clinice naționale în managementul hemoragiilor, indicatorii de monitorizare, realizarea auditurilor externe a activităților hemotransfuzionale și a realizării controlului extern al calității în imunohematologie, etc) și este implementat în toate instituțiile medicale care realizează activități hemotransfuzionale.

Lanțul frigorific la stocarea și manipularea produselor sanguine este asigurat prin utilizarea dispozitivelor specifice frigorifice și dispozitivului de decongelare a produselor sanguine congelate.

Centrul Național de Transfuzie a Sângelui (locațiile Chișinău, Bălți și Cahul) sunt 100% echipate cu dispozitive medicale frigorifice specifice serviciului de sânge.

Din 57 IMSP, care au acordat asistența hemotransfuzională în anul 2023, nu dispun de dispozitive specifice frigorifice 25 de instituții, ceea ce constituie 44% din numărul total de IMSP, care oferă asistență hemotransfuzională la nivel național.

Instituțiile, care nu au în dotare dispozitive medicale frigorifice specifice, asigură păstrarea și stocarea produselor sanguine prin utilizarea frigiderelor și congelatoarelor nespecializate cu monitorizarea temperaturii în interiorul frigiderelor și congelatoarelor și înregistrarea parametrilor în formulare medicale, conform cerințelor aprobate în acest scop.

**Rezultat:** Din 18 acțiuni (2.3, 2.4.1, 2.4.2, 2.5.1, 2.5.2, 2.5.4, 2.5.5, 2.5.6, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3, 2.6.4, 2.7.1, 2.7.2, 2.7.3, 2.8.2, 2.8.2, 2.8.3) incluse în obiectivul II al Programului, planificate pentru perioada anilor 2023-2027, 15 acțiuni (2.3, 2.4.1, 2.5.1, 2.5.2, 2.5.4, 2.5.5, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3, 2.6.4, 2.7.2, 2.7.3, 2.8.2, 2.8.2, 2.8.3) sunt realizate în anul 2023, 3 acțiuni (2.4.2, 2.5.6 și 2.7.1) sunt în curs de realizare pentru următoarea perioadă a Programului 2024-2027, în anexa nr.1 Planul de acțiuni – pag. 2-8.

Acțiunile 2.5.6, 2.7.1 planificate pentru anul 2023 au fost reprogramate pentru anii 2024-2026.

Motivele reprogramării:

1. Acțiunea 2.5.6 „Participarea Centrului Național de Transfuzie a Sângelui la schemele Blood-Quality Management pentru unitățile de transfuzie a sângelui europene în scop de îmbunătățire și/sau monitorizare a sistemului de management al calității” - Autoritatea europeană, care realizează auditul extern a inclus inspecția și evaluarea Centrului Național de Transfuzie a Sângelui pentru anul 2025.

2. acțiunea 2.7.1 „Instruirea în asigurarea și menținerea managementului calității în unitățile Serviciului de transfuzie a sângelui (centrul, secția și cabinetul de transfuzie sanguină)” - instruirile for fi realizate după aprobarea „Standardelor sistemului de calitate pentru activitatea unităților serviciului de sânge”.

**Obiectivul specific III „Asigurarea autoaprovizionării cu produse sanguine și a accesibilității la servicii de asistență hemotransfuzională, astfel ca, până în anul 2027, 100% din hemotransfuzii să fie asigurate cu produse sanguine, conform prevederilor protocoalelor clinice naționale”**

Pentru anul 2023, în baza necesităților în produse sanguine cu destinație terapeutică și diagnostică a instituțiilor medico-sanitare, programul de producere a componentelor sanguine, preparatelor diagnostice și biomedicale sanguine aprobat, de Ministerul Sănătății pentru anul 2023, a fost îndeplinit 100% pe toate pozițiile.

Toate hemotransfuziile au fost asigurate cu produse sanguine conform argumentărilor bazate pe standardele naționale. Rezervele de produse sanguine curente pentru necesitățile sistemului de sănătate, inclusiv a rezervelor materiale de stat sunt menținute și reînnoite, în corespundere cu prevederile actelor normative aprobate în acest scop.

**Rezultat:** Din 14 acțiuni (3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.2.1, 3.2.2, 3.3, 3.4.1, 3.4.3, 3.4.4, 3.5.1, 3.5.2, 3.5.3, 3.5.4, 3.6) incluse în obiectivul III al Programului, planificate pentru perioada anilor 2023-2027, 13 acțiuni (3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.2.1, 3.2.2, 3.3, 3.4.1, 3.4.3, 3.4.4, 3.5.1, 3.5.3, 3.5.4, 3.6) sunt realizate în anul 2023 și 1 (una) acțiune (3.5.2) este în curs de realizare pentru următoarea perioadă a Programului 2024-2027, în anexa nr.1 Planul de acțiuni – pag. 8-12.

**Obiectivul specific IV „Dezvoltarea și menținerea continuă a donărilor voluntare de sânge și componente sanguine, cu un număr total de donări voluntare nu mai mic de 98% până în anul 2027 și o creștere anuală cu 5% a numărului donatorilor voluntari permanenți”**

Activitățile de recrutare a donatorilor de sânge/componente sanguine voluntare au fost realizate în corespundere cu Programul de recrutare a donatorilor voluntari pentru asigurarea donărilor de sânge/componente sanguine, aprobat anual (ordinul Ministerului Sănătății nr. 1179/2022 „Cu privire la reglementarea donării voluntare de sânge/componente sanguine și asigurarea instituțiilor medico-sanitare cu componente sanguine, preparate diagnostice și biomedicale sanguine pentru anul 2023”).

În anul 2023 au fost realizate în total 76938 donări de sânge/componente sanguine. Din numărul total de donări de sânge/componente sanguine 76426 (99,33%) sunt donări voluntare și neremunerate, cu 0,83% mai mult comparativ anului 2022.

Ponderea donărilor voluntare în rândul donatorilor de sânge/componente sanguine *recrutați de instituțiile de învățământ și organizațiile de tineret* în anul 2023 este de 3,1% (anul 2022 – 3,3%).

Ponderea donărilor voluntare în rândul donărilor de sânge/componente sanguine *recrutați de instituțiile subordonate Ministerului Afacerilor Interne* în anul 2023 este de 2,5%, (anul 2022 – 3,6%).

Ponderea donărilor voluntare în rândul donărilor de sânge/componente sanguine *recrutați de instituțiile subordonate Ministerului Apărării* în anul 2023 este de 2,2%, (anul 2022 – 1,7%).

Ponderea donărilor voluntare în rândul donărilor de sânge/componente sanguine *recrutați de instituțiile subordonate Ministerului Justiției* în anul 2023 este de 2,4%, (anul 2022 – 3,2%).

*Autoritățile publice locale au promovat donarea voluntară* de sânge acoperind cota de 15,4% din numărul total de donări în anul 2023, în anul 2022 acest indicator a fost de 14,6%.

*Instituțiile de asistență medicală primară* în anul 2023 au asigurat 20,4% de donări voluntare de sânge (anul 2022 – 22,0%).

Au fost organizate în total 521 colecte mobile în diferite raioane ale țării cu recoltarea sânge/componente sanguine de la 25664 donatori, media per colectă mobilă constituind 49 de donări de sânge.

La finele anului 2023 au fost înregistrate 99,3% de donări voluntare de sânge/componente sanguine, indicatorul din anul 2022 constituind 98,5%.

În anul 2023 au fost înregistrați 150 donatori voluntari permanenți de sânge/componente sanguine, cu o creștere cu 43%, comparativ cu anul 2022.

**Rezultat:** Din 10 acțiuni (4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3.1, 4.2.3.2, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.3.4) incluse în obiectivul IV al Programului, planificate pentru perioada anilor 2023-2027, 8 acțiuni (4.1.1, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3.1, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.3.4) sunt realizate în anul 2023 și 2 acțiuni (4.1.2 și 4.2.3.2) sunt în curs de realizare pentru următoarea perioadă a Programului 2024-2027, în anexa nr.1 Planul de acțiuni – pag. 12-17.

În anul 2023 au fost total executate **123320,84 mii lei**, ceea ce constituie circa 90,7% din *bugetul Programului Național pentru anul 2023* (programat 136005,51 mii lei).

Surse financiare din bugetul de stat au fost **119370,7 mii lei**, ceea ce constituie **96,8%**, din acestea 32,7% (39017,9 mii lei) din surse centralizate ale Ministerului Sănătății și 67,3% (80352,90 mii lei) surse din bugetul instituției, inclusiv contribuția Crucii Roșie din Elveția (850,7 mii lei).

Surse financiare din FAOAM au constituit **3,1% (3850,14 mii lei)**, cheltuieli a instituțiilor medico-sanitare publice.

Donații oferite de agenții economici au constituit **0,1% (100,0 mii lei)**.

Executarea bugetului desfășurat per acțiuni este relatată în anexa la Raport.

**În concluzie**, activitățile întreprinse la realizarea Programului național de securitate transfuzională și autoasigurare a țării cu produse sanguine pentru anii 2023-2027, în anul 2023 s-au îndeplinit în termenii stabiliți asigurând asistența hemotransfuzională la timp și în volum deplin.

**Impedimente care pot fi întâlnite pe parcursul Programului:**

- **situația geopolitică**, în legătură cu războiul din țara vecină Ucraina:

✓ se pot crea impedimente în asigurarea proceselor de logistică - tergiversarea proceselor de achiziție și de livrare a dispozitivelor medicale la Centrul Național de Transfuzie a Sângelui;

✓ se poate compromite organizarea transportării mostrelor pentru realizarea examinărilor de Control extern de calitate a examinărilor la infecții hemotransmisibile și examinări imunoematologice, realizat de EDQM;

- **situația politică și economică internă**: migrația populației sănătoase și de vârstă tânără ar avea un impact negativ pentru asigurarea unui număr necesar a donatorilor de

sânge/componente sanguine eligibili, cu probabilitatea menținerii insuficiente a stocurilor pentru asigurarea tratamentului transfuzional.

**- situația în sistemul medical:**

✓ lipsa unui instrument și mecanism de motivare a persoanelor potențial angajate scade atractivitatea angajării în domeniul transfuzional;

✓ fluxul crescut a persoanelor responsabile de managementul organizațional al asistenței hemotransfuzionale din cadrul instituțiilor medico-sanitare poate genera impedimente în continuarea proceselor care au fost deja inițiate și implimentate.

✓ Insuficiența și fluxul crescut a personalului medical și nemedical din cadrul Centrului Național de Transfuzie a Sângelui poate duce la impediment în realizarea activităților programate în lanțul tehnologic de producere a produselor sanguine.

Toate acestea sunt considerate ca motive obiective, care explică problemele cu impact negativ asupra derulării programului.